PLZEŇSKÝ KRAJ

Plzeňský kraj

číslo 1 | prosinec 2022 | ročník XX | www.plzensky-kraj.cz

Karel Tittl: První betlém jsem měl v kuchyni

OBSAH

03	Úvodní slovo
	Hejtman ocenil odvážné občanské postoje
04	Tříkrálová sbírka se blíží
	Most v Luženičkách už slouží
	Kajetán vyhrál Portu musicae
	Kraji to na plátně sluší
05	Jízdní řády se 11. prosince mění
06	Šest milionů pro zemědělce Plzeňského kraje
07	Pečujete o blízké? Nejste na to sami!
	Pěstounů není stále dost
	Zachraňme kůži
08	Rozhovor s Karlem Tittlem
10	Semlerova rezidence láká na příběh a na kávu
12	Kalendář akcí
	ILLUMINATE! zastavilo na Trpístech
	Soláry na památkách? NPÚ vydal metodiku
13	S roboty už úspěšně soutěží i děti ze školek
	Mladí chtějí učit
	Žáci stavěli z Merkuru řezačku polystyrenu
	Kraj pět let podporuje sportovní naděje
14	Do kraje se vrátili turisté

PLZEŇSKÝ KRAJ

Plzeňský kraj, Škroupova 1760/18, 301 00 Plzeň
IČO: 70890366

Redakční rada: Markéta Čekanová, Helena Frintová, Eva Mertlová, Patrik Pátek, Inesa Plassová, Jindra Radová, Štěpánka Szabó

Náklad: 265 000 ks
Datum vydání: 12. 12. 2022
Místo vydání: Plzeň
Grafická úprava: DTP DTP
E-mail: redakce@plzensky-kraj.cz
Distribuce výtisků zdarma
Foto na titulní straně: Zdeněk Vaiz
Neoznačené články jsou redakčními materiály.

Vážení čtenáři,
obyvatelé Plzeňského kraje,

opět po delším čase držíte ve svých rukou magazín Plzeňského kraje. Jde o první číslo krajského periodika publikovaného v nové podobě. Díky úspěšnému výběrovému řízení na jeho výrobu a zpracování jím budete moci zalistovat a přečíst si ho pravidelně každý měsíc i v následujícím roce. Jeho obsah jsme se snažili zaměřit tak, aby byl pro vás příjemnou tiskovinou – abyste se dozvěděli, co nového se v našem kraji odehrálo v posledních měsících, měli možnost získat informace o připravovaných novinkách, akcích i o zajímavých lidech, kteří v našem kraji žijí. Věřím, že vás v adventním čase zaujme rozhovor s velhartickým řezbářem betlémů Karlem Tittlem. Že přivítáte užitečné informace ke změnám jízdních řádů vlaků a autobusů, a potěší vás i pozvání k návštěvě rekonstruované a znovu otevřené Semlerovy rezidence v Plzni.

Doufám, že vás obsah tohoto magazínu zaujme a i výše zmíněná témata vám budou nejen k užitku, ale i pro pobavení v předvánočním čase.

Přeji vám, abyste nadcházející vánoční svátky prožili ve zdraví a s lidmi, které máte rádi. Do nového roku 2023 vám přeji pevné zdraví a radost ze života.

Rudolf Špoták,
společně s Radou Plzeňského kraje

Hejtman ocenil odvážné občanské postoje

Miroslav Skalický, Martin Svoboda a Ludvík Rösch jsou letošními držiteli Čestné plakety hejtmana Plzeňského kraje za odvážné občanské postoje. Plaketa z ryzího stříbra s portrétem Jana Palacha se letos udělovala již pošesté.

Miroslav Skalický byl v březnu 1976 mezi více než dvaceti zatčenými mladými lidmi z okruhu kolem skupiny The Plastic People of the Universe. Za organizování přednášky Ivana Martina Jirouse a koncertu v Přešticích v prosinci roku 1975 byl odsouzen na devět měsíců nepodmíněně. Po propuštění na svobodu podepsal Chartu 77. Stál u vzniku undergroundové komunity v Nové Vísce u Kadaně, kde s přáteli pořádali undergroundové koncerty a festivaly. V červnu 1980 byl v rámci akce Asanace donucen k emigraci. Žil ve Vídni a živil se jako tesař. V osmdesátých letech spolupracoval s Pavlem Tigridem. Po pádu komunismu se vrátil zpět do vlasti.

Martin Svoboda v diktátu uvedl, že Plzeň osvobodila americká armáda, za což byl jako žák 3. třídy pranýřován. Tehdy poprvé zjistil, že je něco špatně. Po vyučení se začal pohybovat mezi alternativně naladěnou mládeží a politickými aktivisty a nabyl dojmu, že je potřeba něco dělat proti režimu. Šířil petice a samizdatové publikace. Podílel se na přípravě plzeňského samizdatového magazínu Pevná hráz. Po zatčení během Palachova týdne v lednu 1989 navázal spolupráci s Emanuelem Mandlerem a Demokratickou iniciativou. V listopadu 1989 byl zpočátku jedním z organizátorů protirežimních protestů, z nichž později vykrystalizovalo plzeňské Občanské fórum.

Ludvík Rösch byl vychováván v názoru, že nacismus a komunismus jsou dva nejhorší systémy, které postihly novodobé dějiny. Před listopadem 1989 jako advokát hájil řadu lidí, kteří se dostali do otevřeného konfliktu s komunistickým režimem. V létě 1989 spolu s manželkou podepsal petici Několik vět a v listopadových dnech poskytoval právní servis stávkujícím a zapojoval se do dalších aktivit. Byl jedním ze zakladatelů Občanského fóra v Plzni a členem koordinačního výboru. Stal se jeho mluvčím pro oblasti justice, policie a prokuratury.

Tříkrálová sbírka se blíží

První polovina ledna bude opět ve znamení Tříkrálové sbírky. Charita nyní pro tuto největší českou tradiční sbírku hledá dětské koledníky i dospělé vedoucí tříkrálových skupinek. Sbírka proběhne od 1. do 15. ledna a kromě živých kolednických skupinek s kasičkou bude i ve formátu on-line koledy, která běží celoročně, a do konce ledna bude také možné přispět bezhotovostně. Tříkrálová sbírka podporuje projekty a služby, které se starají o lidi duševně a fyzicky handicapované, seniory odkázané na péči druhých, děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, lidi bez domova, chronicky nemocné, matky s dětmi v tísni a další skupiny lidí v nouzi či ohrožení. **Více informací poskytne Helena Pachnerová, tel. 731 433 015, e-mail: helena.pachnerova@dchp.charita.cz.**

Most v Luženičkách už slouží

Dva měsíce před původním termínem byla zprovozněna křižovatka a nový most v Luženičkách na Domažlicku. Nový most nahradil ten starý, který byl už v havarijním stavu. Z křižovatky byl odstraněn strom a rozšířily se jízdní pruhy. Nově byly vyznačeny autobusové zastávky a chodníky a přibyly dopravní značky a zeleň.

Kajetán vyhrál Portu musicae

Dětský sbor opery plzeňského divadla, který nese jméno Kajetán, zazářil na celostátní soutěži dětských pěveckých sborů Porta musicae 2022. Nejen že získal Zlaté pásmo a Speciální cenu za inspirativní práci s dětským sborem, ale stal se také vítězem II. kategorie a Absolutním vítězem celé soutěže.

Kraji to na plátně sluší

Z natáčení snímku Bratři, foto: **Jaro Dufek**

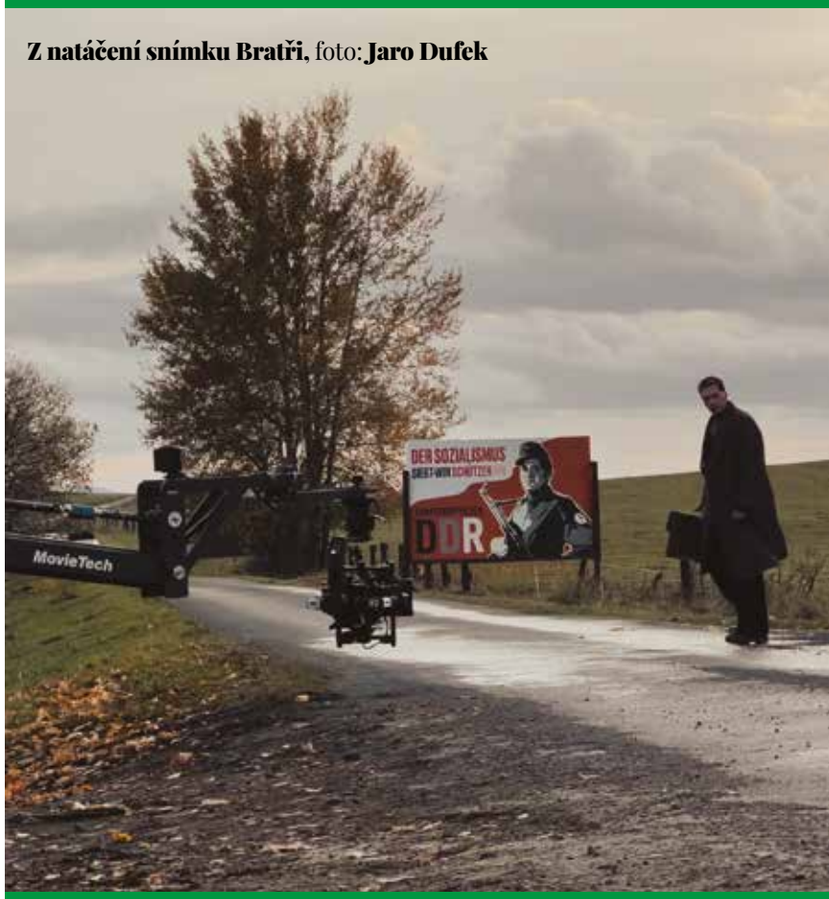

Plzeňský kraj je mezi filmaři vyhledávaným koutem republiky. Přesvědčit se o tom mohli návštěvníci filmového festivalu Finále Plzeň, kde se promítalo pět filmů, které se natáčely i v našem kraji: jeden díl z minisérie Král Šumavy, která vznikala v okolí Padrťských rybníků a ve Skořicích, koprodukční snímky Oběť a Běžná selhání, film Betlémské světlo, který se natáčel třeba ve věznici na Borech, a v neposlední řadě film o životě skladatele Josefa Myslivečka Il Boemo, který dokonce bojuje o Oscara. Podobně obsáhlý je i seznam filmů, které se v našem kraji teprve točí nebo točit budou. V místech zaniklé obce Výškovice u Chodové Plané natáčel Tomáš Mašín historický film Bratři. Ten vypráví příběh bratří Mašínů a jeho premiéra je naplánována na podzim příštího roku. Hlavní role ztvární Oskar Hes a Jan Nedbal, v dalších se objeví například Matěj Hádek nebo Taťána Dyková. Do Plzně a Železného Újezda míří natáčení dramatu Tancuj, Matyldo s Reginou Rázlovou a Karlem Rodenem v hlavních rolích. V Plzni bude točit také dokumentarista Vít Klusák, a to svůj první hraný snímek s názvem Bomba.

Jízdní řády se 11. prosince mění

K tradiční změně jízdních řádů dochází vždy v polovině prosince, letos konkrétně od jedenáctého. U železniční dopravy letos k žádným zásadním změnám nedochází, na rozdíl od dopravy autobusové.

V neděli 11. prosince mohli cestující poprvé využít nové linky 621 Domažlice – Horšovský Týn – Holýšov – Stod – Zbůch – Plzeň. Ta vyjíždí v Domažlicích z autobusového nádraží Poděbradova a v Plzni kromě Borských polí zastavuje i na točně na Borech a končí na Terminálu Hlavní nádraží. Na lince platí tarif IDPK, můžete na ní tedy využít všechny typy jízdních dokladů IDPK včetně předplatného. Zároveň se spuštěním této linky byla upravena dosavadní linka Nýřany – Zbůch – Plzeň, která má nově číslo 521 a jede v mírně odlišných časech.

V oblasti Horšovského Týna doznala změn linka 631 Holýšov – Domažlice a v souvislosti s tím byly upraveny návaznosti do okolních obcí. Linka Poběžovice – Staňkov má nově číslo 640 a na původní linku 621 navazuje v Horšovském Týně.

Kompletní přehled změn najdete na www.idpk.cz

K posílení dopravy došlo také na trase Plzeň – Vochov – Myslinka, kde byla zavedena nová linka 532. Ta posílí ve špičce spojení z Plzně do Vochova a Kozolup a odlehčí tak přetížené lince 722 z Plzně do Boru a Tachova. Linka 722 nově nebude zastavovat ve vybraných zastávkách v blízkém okolí Plzně, jejichž obsluhu zajistí právě nová linka 532.

Od 7. ledna bude jezdit také první ski bus v našem kraji. Až do března bude vyjíždět nová linka 983 každou sobotu a neděli z Klatov a odveze cestující přes Luby, Běšiny a Čachrov na Gerlovu Huť, do Železné Rudy a skončí pod Velkým Javorem (Grosser Arber) u spodní stanice lanovky. Časy odjezdů jednotlivých spojů jsou navrženy tak, aby lyžaři mohli využít ski areály po celé trase linky. Budou-li cestující tento spoj využívat, zváží Plzeňský kraj pro příští zimní sezonu zavedení dalších skibusů.

Šest milionů pro zemědělce Plzeňského kraje

Pátým rokem Plzeňský kraj podpoří malé a střední zemědělce hospodařící na jeho území.

Po dotačním programu, který byl zaměřen na nákup, výstavbu a rekonstrukci nemovitostí sloužících pro zemědělskou prvovýrobu, letos Plzeňský kraj přidal dotační titul zaměřený na nákup a instalaci nových technologií, které slouží ke zhodnocení vlastní produkce prvovýroby určené k přímému prodeji.

Plzeňský kraj si uvědomuje nutnost podpořit zemědělce, kteří hospodaří na jeho území, a proto pro rok 2022 vyčlenil ze svého rozpočtu částku čtyř milionů korun. To je oproti předchozím letům dvojnásobek. S dalším nárůstem se počítá i pro rok 2023, kdy by částka měla dosáhnout šesti milionů korun. Žadatelé o dotaci musí zároveň financovat projekt z vlastních zdrojů. Od kraje pak mohou získat až dvě stě tisíc korun z každého grantového titulu.

Žádosti pro rok 2023 se budou podávat výhradně elektronicky na portálu Plzeňského kraje, a to na přelomu března a dubna. Žádat může i ten, kdo obdržel dotaci v programu „Podpora zemědělské činnosti v Plzeňském kraji“ v předchozích letech.

Podrobné podmínky pravidel čerpání finančních prostředků budou k dispozici po vyhlášení, tedy od konce ledna 2023, na portálu Plzeňského kraje **www.plzensky-kraj.cz/dotace-zivotni-prostredi**.

foto: **Miroslav Janda**

Pečujete o blízké? Nejste na to sami!

Mít v rodině člověka se zvláštními potřebami není nic lehkého. A nezáleží na tom, zda je třeba věnovat péči hendikepovanému dítěti, vážně nemocnému dospělému nebo seniorovi, kterého opouštějí síly.

V žádném případě na to ale rodina nemusí být sama. Pomoci jí mohou nejrůznější odlehčovací služby. Pobytové nebo terénní služby nabízí městské i soukromé organizace, Charita, Diakonie i tři zařízení Plzeňského kraje: Centrum sociálních služeb Tachov, Domov pro osoby se zdravotním postižením Horní Bříza a Dům seniorů Kdyně.

Zájem roste

Krajská zařízení nabízí služby pobytové, což znamená, že ten, o koho pečujete, tu může strávit nějaký čas a vy tak můžete jet na dovolenou, vyřídit si pochůzky po úřadech, odpočinout si nebo třeba doma vymalovat. Ve všech třech zařízeních mají klienti k dispozici jednolůžkové pokoje. Ve Kdyni využilo tuhle službu v roce 2020 pět klientů, kteří tu strávili dohromady 53 dnů. Loni už to bylo šest klientů, kteří tu pobyli 92 dnů, a letošní čísla říkají, že sem rodiny krátkodobě umístily deset klientů, a to celkem na 177 dnů. Také v Horní Bříze zájem o pobytové odlehčovací služby roste. Předloni tu jedenáct klientů strávilo 229 dní, loni devatenáct klientů 391 dní a letos už tu měli 47 klientů, kteří tu pobyli úhrnem bezmála pět set dnů. A jinak tomu není ani v Tachově: zatímco předloni tu pečovali o sedm klientů 165 dnů, letos tu šestnáct osob strávilo už tři sta dnů.

Kolik to stojí?

Odlehčovací služby jsou služby placené. Rodina musí počítat s tím, že v krajských zařízeních zaplatí za každý den 250 Kč za ubytování, 205 Kč za celodenní stravu a 135 Kč za každou hodinu poskytnuté péče.

Pro podrobnější informace včetně možnosti rezervace služby na konkrétní termín je třeba se obracet přímo na konkrétního poskytovatele služby.

Dům seniorů Kdyně	**www.dskdyne.cz**	379 791 111
Centrum sociálních služeb Tachov	**www.csstachov.cz**	374 630 135
Domov pro osoby se ZP Horní Bříza	**www.domovhornibriza.cz**	377 338 253
Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy	**www.diakoniezapad.cz**	773 683 190
Městské centrum sociálně rehabilitačních služeb - domov pro seniory (Domažlice)	**www.soc-sluzbymestado-mazlice.cz**	379 484 510
Sociální služby města Sušice	**www.socialni-susice.cz**	376 547 312
Sdružení občanů Exodus	**www.exodus.cz**	377 856 539
CENTRUM HÁJEK	**www.centrumhajek.eu**	602 692 763
Charita Sušice	**www.charitasusice.cz**	731 402 910
Centrum pobytových a terénních sociálních služeb Zbůch	**www.centrumzbuch.cz**	377 830 611
Global Partner Péče, z.ú.	**www.gp.cz**	603 586 088
Péče Těně	**www.pecetene.cz**	604 846 424
Domov-plzeňská hospicová péče	**www.domov-plzen.cz**	733 300 455

Pěstounů není stále dost

Nabídnout ohroženým dětem šanci na život v pečující rodině – takové je v kostce poslání pěstounské péče. Pěstounství je totiž optimálním řešením náhradní péče o děti, které z různých důvodů nemohou vyrůstat ve své původní rodině. Protože pěstounů není nikdy dost, krajský úřad realizuje celou řadu aktivit propagujících náhradní rodinnou péči. Aktuálně byl vytvořen informační leták pro zájemce o pěstounskou péči s názvem „Co všechno nás čeká na cestě k pěstounství?“ Další informace lze získat na portálu **http://pestouni.plzensky-kraj.cz/**.

Lidem, kteří váhají, zda nastoupit cestu k pěstounství, nabízí odbor sociálních věcí v budově krajského úřadu každé první pondělí v měsíci v době od 16 do 18 hodin den otevřených dveří, kde zodpoví všechny dotazy týkající se náhradní rodinné péče a osvojení.

Zachraňme kůži

V závěru roku bude mít v Plzeňském kraji zastávku kampaň Zachraňme kůži, která chce pozornost veřejnosti zaměřit na různé výrůstky na kůži, které mohou být zhoubnými nádory – například bazaliom nebo spinaliom. Projekt je zaměřen především na osoby středního a vyššího věku. Více informací najdete na www.zachranmekuzi.cz.

První betlém jsem měl v kuchyni

Karel Tittl z Velhartic miluje dřevo a už od dětství z něj pořád něco vyřezává. Na začátku byly amulety podle Vinnetoua, teď má na svém kontě mimo jiné jeden z největších mechanických betlémů nebo skříňový betlém pro papeže.

autor: **Markéta Čekanová** / foto: **Zdeněk Vaiz**

Přitom byl městský kluk. Pochází z rodiny železničářů z Plzně. Ale za dřevem utíkal do okolních lesů. „Nožíkem jsem vyřezával z kůry, takže když jsem domů dorazil bílý od pilin, maminka věděla, že jsem zase vyřezával," směje se.

A dřevo je pro vás příjemné do ruky, voní vám nebo čím vás tak fascinuje?
Od začátku to byla výzva. Přemoci ho. Každé dřevo se brání. Tvrdší víc, měkčí méně. Teď mě třeba láká vyrábět mísy. A tam když se objeví suk, to je teprve výzva!
Vy vyřezáváte z lipového dřeva, což je asi v obecném povědomí nejběžnější materiál řezbářů. Vyřezává se i z jiných dřev?
Vyřezávat jde z čehokoli. Ale například socha do venkovního prostoru by měla být z tvrdšího dřeva – a to už já neudělám. Mám asi sto padesát dlát, ale všechna jsou uzpůsobena a naostřena na měkké lipové dřevo. Kdybych chtěl pracovat s tvrdým dřevem, musel bych si jich nakoupit dalších sto padesát. A vzhledem k tomu, že jedno dláto stojí kolem dvou tisíc, tak by mi to asi doma neprošlo.
S jakým jiným dřevem se vám pracovalo nejhůř?
Krásně se dělá třeba z mahagonu nebo s jinými africkými dřevinami, ale mají jiné silice než naše dřeva, takže při práci s nimi velmi trpí průdušky. A nepomáhá ani respirátor. Proč je ale lípa na vyřezávání nejlepší, je fakt, že nemá letokruhy. Když budete vyřezávat ze smrku, jako to dělali staří němečtí řezbáři ze Šu-

mavy, kteří vyřezávali třeba sochy Ježíše Krista, tak tam dláto po letech přeskakuje. Střídá se tam tvrdší zimní dřevo s měkčím letním. Potom se těžko dělají detaily, například obličej.

Má dřevo duši?

Stoprocentně. Ne snad, že bych si s ním povídal, ale musíte k němu přistupovat s pokorou.

Máte nějaký rituál, jímž každou práci zahajujete?

Myslím, že ne.

Kde se inspirujete, když vyřezáváte postavy světců? Navštěvujete kostely, listujete knihami? Nebo je to dílo vaší fantazie?

O každém světci, kterého mám vyřezávat, musím vědět všechno. Například jen svatých Josefů je třináct druhů. Takže si se zákazníkem musím přesně vyjasnit, jakou figuru chce.

Jaký tvar je nejtěžší vyřezat?

Pro každého řezbáře je to něco jiného. Pro mne to jsou obličeje.

V Muzeu Šumavy v Sušici je vaše největší dílo: velký mechanický betlém, který je zmenšeninou Šumavy. Co všechno na něm můžeme vidět?

Úplně nahoře je Horská Kvilda, Danielův dvůr a Kašperk. Postupně přibývala nižší patra, kde k významným stavbám a místům přibyla i stará šumavská řemesla, jako jsou dřevorubci, voraři nebo myslivci. V rukou postav tu můžete vidět nástroje, jako jsou hoblíky, falcáky nebo třeba počítadlo lnu. Níž je pak papírna v Prášilech a náměstí v Sušici. A je tu také hudba a zábava, protože to taky k Šumavě patřilo. Dole je pak betlémský motiv s Josefem, Marií, Ježíškem a třemi králi.

Takže ze Šumavy je tam to nejznámější a nejdůležitější?

Přesně tak. Ale třeba když jsem chtěl řezat Rabí, vzal jsem si k ruce staré fotografie. Jenže kdybych to udělal podle nich, nikdo by ho nepoznal.

Jak to?

Protože si lidé z okolí z té zříceniny brali kámen na stavbu podezdívek. Takže dnes vypadá Rabí úplně jinak.

Další velký betlém, který jste vytvořil, je ve vašem obchodě ve Velharticích a lidé si ho mohou přijít prohlédnout.

Když jsem dodělal ten Šumavský betlém, byl jsem toho pořád plný. V té době jsme se přistěhovali do tohoto domu a mě napadlo, že by tady mohl stát další betlém. A tak je tu. Jádro je opět biblické, nad ním na galerii jsou šumavská řemesla, vpravo je královská hostina a nad ní les, vlevo vesnice s mlýnem a pilou. Tím jsem vzdal hold říčce Ostružné, která má na svém krátkém toku největší množství mlýnů a pil v republice. Krátce poté, co jsme se nastěhovali, jsme zjistili, že tu působí sdružení za záchranu kostela Maří Magdalény. A proto celé vstupné, které lidé zaplatí, dáváme na něj. Po pětikorunách se už vybralo tři sta tisíc.

A ta hostina vpravo, to je král Karel s Buškem z Velhartic?

Ne ne. Ačkoli jsem s tou myšlenkou koketoval. Jenže se mi nepodařilo dohledat nikde přesnou podobu pana Buška. A tak to není žádný konkrétní král, jen odkaz na to, že tu stojí hrad ze 14. století.

Třetím vaším nejdůležitějším betlémem, který by se možná dal označit jako číslo jedna, je skříňový betlém pro papeže Benedikta XVI. Je to pro vás opravdu jednička?

Rozměry opravdu není velký, ale významem ano. Dělali jsme ho také s kolegou Pavlem Svobodou a vyrobili jsme ho v rekordně krátkém čase. Byla to pro nás velká čest, a tak nás mrzelo, že jsme ho hned po dokončení měli předat, aby mohl být odeslán. Tak jsme si doslova vybojovali, aby mohl být ještě měsíc vystaven ve výloze lékárny v Sušici. Aby lidé věděli, že tady něco takového vzniklo.

Betlém pro papeže je také šumavský?

Ne, to je malovaný biblický motiv se zlacenými anděly nahoře.

Čím vás betlémy tak zaujaly, že vás i po těch letech baví je vyřezávat?

Dělat betlémy byla přímá obživa. Úplně první jsem měl postavený doma v kuchyni a vyřezával jsem do něj jen budovy. Figury dělal Bedřich Šilar z Lanškrouna, řezbář vyučený v maďarské řezbářské škole. Jednou jsem takhle večer seděl v kuchyni a povídám: Mámo, sem přijde jen pár sousedů na návštěvu a ten betlém by mělo vidět víc lidí. A tak jsme se rozhodli, že ho darujeme do jednoho domova důchodců.

V současné době mám ale pocit, že co se týče betlémů, jsem už docela vyhořelý. Dokážou mě ale nastartovat nápady a myšlenky zákazníků. Například jeden manželský pár, pro který dělám betlém už asi pět let, jede třeba po moravských vesnicích a někde se jim zalíbí kaplička. Zastaví, nafotí – a já už vyřezávám!

Jiný manželský pár, který má betlém doma postavený celoročně, přišel zase s nápadem, jestli bychom tam po Vánocích nemohli dát Ježíška většího, který by držel Josefa za ruku, on by druhou rukou ukazoval na betlémskou hvězdu a Marie by jim k tomu třeba zpívala.

Vy jste letos dostal ocenění Živnostník roku a Srdcař roku 2022, což je ocenění pro živnostníky, kteří dokázali překonat nejrůznější nástrahy podnikání, a přeci to nevzdali. Jaké nástrahy jste překonal?

Těch bylo hodně. Několikrát jsem zažil podraz, kdy někoho něco naučíte a on to pak vydává za své. Ale já se snažím s lidmi vycházet a chovat se k nim slušně. Když chcete někomu pomoct, pomozte. A nečekejte vděk hned, ani za hodinu, ani za rok. To přijde třeba za dvacet let.

PODCAST

Pod tímto odkazem najdete mimo jiné i podcast s Karlem Tittlem a dozvíte se třeba ještě o jeho práci meteorologického pozorovatele.

Semlerova rezidence láká na příběh a na kávu

Semlerova rezidence v Plzni patří k předním památkám moderní architektury ve střední Evropě. Historický bytový interiér rodiny Oskara a Jany Semlerových, který byl v letech 1933–1934 vestavěn do původního bytového domu, jehož je nejvýznamnější částí. Vznikl na základě konceptu Adolfa Loose z roku 1932, který rozpracoval Loosův žák a spolupracovník Heinrich Kulka. Ve velmi rozsáhlém bytě je uplatněn tzv. Raumplan: byt nemá klasická podlaží, ale jednotlivé prostory různých výšek se v šesti úrovních soustřeďují kolem centrální obytné haly. Řešení navazuje na Loosovo pojetí Müllerovy vily v Praze a představuje určité symbolické završení jeho činnosti v Plzni i Čechách vůbec. Nyní se objekt po desetileté rekonstrukci otevřel veřejnosti.

Základní prohlídková trasa s výkladem průvodce trvá zhruba 75 minut a návštěvník projde patnáct místností. Rozšířený okruh o délce 110 minut zahrnuje navíc třeba promítání pořadu Trojrozměrný život Adolfa Loose anebo na přání Plzní Adolfa Loose provází David Vávra.

Semlerova rezidence
Klatovská tř. 110

Semlerovu rezidenci od roku 2012 spravuje Západočeská galerie v Plzni. Ve druhém křídle domu vzniklo návštěvnické centrum, prostor pro vzdělávací a kulturní programy, depozitář, v němž bude uložena sbírka architektury ZČG, Badatelské centrum pro výzkum architektury a administrativní zázemí Západočeské galerie v Plzni. V přízemí byla 1. prosince otevřena kavárna Café Semler.

Autorem expozic a prohlídkových tras Trojrozměrný příběh Adolfa Loose a Heinricha Kulky je architekt Petr Domanický. Jeho záměrem bylo nejen představit bytový interiér jako unikátní architektonickou památku 30. let 20. století, ale také vyzdvihnout příběh rodiny Semlerových.

Vstupenky jsou v prodeji na www.semler.cz nebo www.adolfloosplzen.cz.

Kalendář akcí

Do 07/01
Muzeum jižního Plzeňska, Blovice
VÁNOCE S MARUŠKOU NA ZÁMKU HRADIŠTĚ
Vánoční návštěvnický okruh pro rodiny s dětmi.

Do 29/01
Zpč. muzeum, Plzeň
POJĎTE SE MNOU DO BETLÉMA...
Výstava betlémů ze sbírky a tvorby Ivany Sieberové.

Do 21/01
Muzeum Chodska, Domažlice
VÁNOČNÍ VÝSTAVA TOMÁŠE ZÁBORCE DŘEVOMALBY
Výstava prací se dřevem, kterých se můžete dotýkat.

Do 31/03
Muzeum Šumavy, Železná Ruda
VÁNOČNÍ VÝSTAVA – UKÁZKY VÁNOČNÍCH ŘEMESEL
Vyřezávané betlémy Karla Tittla, keramika Ivety Kůsové a vánoční dekorace Veroniky Pavlíkové.

12/12
Semlerova rezidence, Plzeň
ADVENTNÍ DÍLNY S VŮNÍ PRVNÍ REPUBLIKY
Tvůrčí dílna pro děti i rodiče.

13/12
Muzeum loutek, Plzeň
ZIMNÍ TVOŘIVÁ DÍLNA
Výroba loutek pod vedením lektorů.

15/12
Zpč. galerie, Plzeň
KOUZELNÉ VÁNOCE
Adventní pořad Poetického divadla.

19/12
divadlo Klatovy
ČESKÁ MŠE VÁNOČNÍ
Rybova mše v podání ZUŠ J. Kličky.

22 a 29/12 Hvězdárna Rokycany
23 a 30/12 Hvězdárna Plzeň
JAK TO BYLO S VÁNOČNÍ HVĚZDOU
Vánoční program pro celou rodinu.

ILLUMINATE!
zastavilo na Trpístech

foto: **Petr Janík, MAS Český Západ**

La Nuit des Châteaux, která rozzářila přes sto známých i neznámých zámků ve Francii, Švýcarsku, Belgii a Španělsku, se letos poprvé zastavila i v Česku. Zámek Trpísty na Plzeňsku připravil akci nazvanou ILLUMINATE!, která návštěvníkům nabídla doslova multimediální alchymickou hostinu. Venkovní instalace nabídly rozpohybované obrazy promítané na průčelí zámku, světelné a zvukové instalace oživily i barokní interiéry zámku. Akce byla součástí programu Západočeské baroko a výtěžek šel na opravu zámku.

Soláry na památkách? NPÚ vydal metodiku

Hrady, zámky, kostely, kláštery, historicky cenné domy – to všechno nám zanechaly generace předků jako odkaz svých dob. Pro nás jsou historické památky nejen zhmotnělými vzpomínkami a dějinami, ale také častými cíli výletů.

A v poslední době ovšem představují také velký problém, pokud jde o náklady na energie potřebné pro jejich provoz. Soukromí vlastníci památkově chráněných objektů požadují čím dál častěji instalaci fotovoltaických či solárních zařízení. Z ekonomického pohledu by to jistě bylo dobré řešení, ale představme si třeba na Kašperku lesklé černé desky s fotovoltaickými panely...

Univerzální pravidla pro umisťování neexistují, povolovací orgány posuzují každý případ individuálně. Národní památkový ústav zpracoval k tomuto tématu metodiku, která je dostupná na jeho webových stránkách **www.npu.cz**. V každém případě platí, že vlastník památkově chráněného objektu by měl svůj záměr na instalaci solárních či fotovoltaických panelů konzultovat s příslušným odborem městského úřadu obce s rozšířenou působností a především s Národním památkovým ústavem v Plzni, jejichž posouzení a povolení je v případě kulturních památek a objektů památkových rezervací, zón a jejich ochranných pásmech nezbytné.

Další informace na: **www.plzensky-kraj.cz**

S roboty už úspěšně soutěží i děti ze školek

Podzim patřil soutěžím, v nichž hrají hlavní roli počítače, robotika a technologie vůbec. Proběhl Hackathon otevřených dat Plzeňského kraje, Soutěž Robotiky pro SŠ a ZŠ a Soutěž robotiky pro děti z MŠ.

Hackathonu se zúčastnilo 20 soutěžních týmů, jejichž úkolem bylo vytvořit podle zadání webovou aplikaci. V kategorii odborných škol zvítězila Integrovaná střední škola živnostenská z Plzně a v kategorii gymnázií Gymnázium Jaroslava Vrchlického Klatovy.

V Soutěži robotiky se již tradičně utkala robovozítka, která postavili žáci základních a středních škol a která pak musela projet stanovenou dráhu. Z vítězství se radovalo Gymnázium J. Š. Baara Domažlice, nižší gymnázium ze Sušice, Střední škola zemědělská a potravinářská Klatovy a nižší gymnázium z Blovic.

Soutěž robotiky absolvovaly i děti z mateřinek. Jejich úkolem bylo naprogramovat Blue-bota tak, aby odstartoval z vyznačeného místa, projel kontrolními body a dojel do cíle v co nejkratším čase. Tento úkol nejlépe zvládly děti z 89. MŠ Plzeň.

Robotické soutěže se uskutečnily v rámci projektu Vzdělávání 4.0 v Plzeňském kraji, registrační číslo CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_078/0019021.

Žáci stavěli z Merkuru řezačku polystyrenu

Soutěž Technika má zlaté dno staví před studenty středních škol každý rok nový úkol. Letos měli postavit z Merkuru řezačku polystyrenu. Nejlépe si s tím poradili studenti Gymnázia J. Š. Baara Domažlice, studenti ze Střední školy informatiky a finančních služeb Plzeň a žáci Střední průmyslové školy Tachov – Světce.

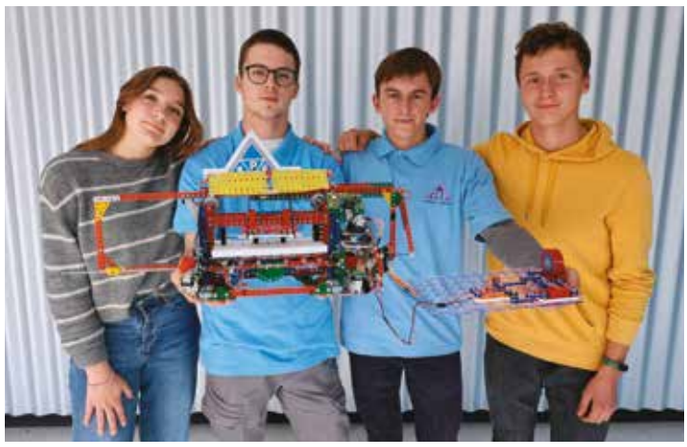

Mladí chtějí učit

Časy, kdy absolventi pedagogických fakult odcházeli do jiných oborů, zdá se, končí. Jen za poslední čtyři roky se počet přihlášek na Fakultu pedagogickou Západočeské univerzity v Plzni zvýšil o šestnáct set a 88 procent absolventů míří po škole skutečně za katedru.

„U absolventů programů Učitelství pro mateřské školy a Učitelství pro 1. stupeň základní školy jsme letos zjistili, že na stupni školy, pro který na fakultě studovali, budou učit všichni," říká děkan Pavel Mentlík.

Zlepšuje se také připravenost absolventů na výuku ve školách. Více než tři čtvrtiny jich učí už během studia.

Kraj pět let podporuje sportovní naděje

Akademie individuálních sportů Plzeňského kraje končí pátý rok činnosti. Za tu dobu podpořila už 116 sportovců a 21 sportovních odvětví a uspořádala 22 přednášek, besed a seminářů. Dvacet sportovců bylo vybráno do vrcholových resortních sportovních center pro reprezentanty ČR. Členové akademie získali na 464 medailí na mistrovstvích republiky. Jen letos to bylo rekordních sto dvacet.

Do kraje se vrátili turisté

Každému, kdo pracuje v cestovním ruchu a turistice, udělal letošní rok radost: turisté se vrátili! Obavy z toho, jak bude cestovní ruch vypadat po dvou letech covidových omezení, se tak nenaplnily. V Plzeňském kraji výrazně přibylo hlavně návštěvníků z Německa. V porovnání s posledním rokem před covidem, tedy s rokem 2019, přijelo 96 % návštěvníků. Více než čtvrtinu představovali turisté ze zahraničí. Kromě Německa k nám přijížděli lidé ze Slovenska, Polska, Rakouska, Itálie nebo Nizozemska. V průměru u nás návštěvníci strávili 3,6 dne. Nejčastěji turisté mířili do plzeňské zoo, na prohlídkové okruhy v Plzeňském Prazdroji, do DinoParku nebo také Zoo Plasy. V oblibě měli ovšem také hrady Rabí, Velhartice, Kašperk, Švihov a Radyně, hrad a zámek Klenová, kde sídlí Galerie Klatovy/Klenová, nebo zámek Kozel.

2022 Plzeňský kraj **1. - 3. čtvrtletí**

Hromadná ubytovací zařízení dle krajů

679 444	54,26 %	1 795 773	42,71 %	3,64
Počet příjezdů v HUZ	Meziroční změna počtu příjezdů 2022/2021	Počet nocí strávených v HUZ	Meziroční změna v počtu přenocování 2022/2021	Průměrná doba pobytu (dny)

Počet příjezdů

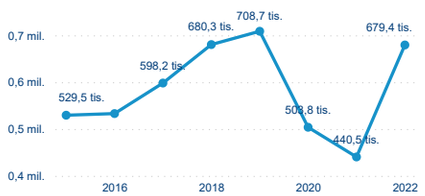

Počet přenocování

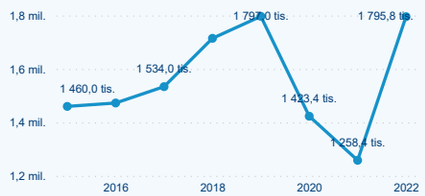

Průměrná doba pobytu (dny)

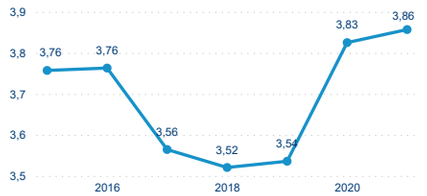

Domácí a příjezdový CR

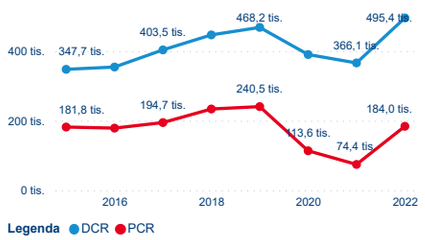

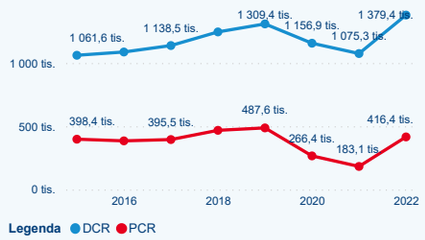

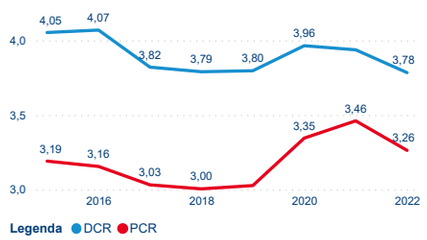

Zdroj: **Statistiky HUZ, Český statistický úřad, 2022**

> **Nejčastěji turisté mířili do plzeňské zoo, na prohlídkové okruhy v Plzeňském Prazdroji, do DinoParku nebo také Zoo Plasy. V oblibě měli ovšem také hrady Rabí, Velhartice, Kašperk, Švihov a Radyně, hrad a zámek Klenová, kde sídlí Galerie Klatovy/Klenová, nebo zámek Kozel.**

Soutěž: Památka Plzeňského kraje

Plzeňský kraj vyhlásil pro rok 2022 již pátý ročník soutěže „Památka Plzeňského kraje“ o nejlepší realizaci obnovy nemovité kulturní památky.

Hlasovat pro nejlepší obnovu památky je možné prostřednictvím internetové ankety dostupné na adrese:
http://soutezpamatka.plzensky-kraj.cz/

Hlasování probíhá od 21. 11. do 31. 12. 2022 ve dvou kategoriích:

1) Sochy a drobná architektura
2) Stavby

PLZEŇSKÝ KRAJ

Hlasovat můžete v každé kategorii zvlášť – oceněny budou obě vítězné památky. Oceněny budou nejlépe provedené obnovy kulturních památek. Na základě výsledků internetového hlasování budou vyhlášeny ceny „Památka Plzeňského kraje – ceny veřejnosti“.

Hlavní ceny „Památka Plzeňského kraje“ (v obou kategoriích) budou vybrány odbornou komisí sestavenou Krajským úřadem Plzeňského kraje. Ocenění budou předána na slavnostním vyhlášení výsledků soutěže na Krajském úřadu Plzeňského kraje.

Všichni vítězové soutěže budou oceněni originální uměleckou cenou, pamětním grafickým listem a dalšími věcnými cenami. Vylosovaní tři hlasující z řad veřejnosti obdrží věcné ceny. Pomozte nám ocenit úsilí vlastníků památek a rozšířit povědomí o kulturním dědictví kraje.

Hlasujte v soutěži Památka Plzeňského kraje 2022 zde:
http://soutezpamatka.plzensky-kraj.cz/

Odkaz na hlasování do soutěže naleznete i na Facebooku:
https://www.facebook.com/turisturaj/

POUR FÉLICITER 2023

PLZEŇSKÝ KRAJ

PŘEJI VÁM VŠE NEJLEPŠÍ DO NOVÉHO ROKU

RUDOLF ŠPOTÁK

HEJTMAN PLZEŇSKÉHO KRAJE